

Fetörtsblåvinge i Västra Götalands län

Inventering 2025

Länsstyrelsen
Västra Götaland

INVENTERING FETÖRTSBLÅVINGE

Titel: Fetörtsblåvinge i Västra Götalands län- Inventering 2025
Författare: Johanna Strandhag
ISSN: 1403-168X
Rapportnummer: 2026:15
Utgivningsår: 2026
Omslagsbild: Ägg av fetörtsblåvinge på kärleksört. Krokstrand, lokal 8.

Förord

Naturvårdsverket tar tillsammans med länsstyrelserna fram åtgärdsprogram för några av våra mest hotade arter i Sverige. Den starkt hotade (EN) fjärilen fetörtsblåvinge, *Scolitandides orion*, omfattas sedan 2011 av ett nationellt åtgärdsprogram. I Västra Götalands län finns de enda kända förekomsterna i Strömstads kommun, utmed Idefjorden.

Inom ramen för ett examensarbete på Göteborgs Universitet har studenten Johanna Strandhag inventerat fetörtsblåvinge under sommaren 2025. Inventeringen omfattade tretton lokaler, varav arten kunde noteras på åtta av dem, alla i Krokstrandsområdet. Sammanlagt hittades 787 ägg, vilket är ett rekordantal för området. Flest ägg hittades på lokaler där vi genomfört röjningar på senare år inom ramen för åtgärdsprogrammet.

Denna rapport redovisar resultaten av inventeringen med förslag på åtgärder för respektive lokal. Johanna Strandhag har sammanställt rapporten under sin praktikperiod på Länsstyrelsen Västra Götaland och tackas för sin insats.

Linda Karlsson
Länsstyrelsen Västra Götalands län

Innehåll

FÖRORD	3
SAMMANFATTNING	6
BAKGRUND	7
Artfakta	7
Syfte	8
METOD	9
Lokaler	9
Inventering	10
RESULTAT	11
Lokaler	12
Lokal 1: Krokstrand hamnområde	12
Lokal 2. Tullmagasinet	12
Lokal 3. Solvik	13
Lokal 4. Magnusgårdens stenbrott	14
Lokal 5. Skoltrappan	15
Lokal 6. Krokstjärnet	16
Lokal 7. Hillern, stenbrott	17
Lokal 8. Västra Magnusgården	18
Lokal 9. Hällar Björneröd	19
Lokal 10. Björneröd stenbrott	20
Övriga lokaler	21
Lokal Strandhem	21
Lokal Solberg	22
Lokal Lervik	23
Slutsatser från examensarbete	24
DISKUSSION	26
Habitat-krav	26
Optimal värdväxt	26
Myror	26
Hot	27
REFERENSER	28

INVENTERING FETÖRTSBLÅVINGE

Sammanfattning

Inventeringen av fetörtsblåvinge 2025 i Strömstad kommun, främst i Krokstrand, gjordes som del av en masteruppsats på Göteborgsuniversitet. Fynd av arten gjordes på åtta av de tretton lokaler som undersöktes. Sammanlagt hittades 787 ägg, ett rekordantal för området. Ägg och larver hittades i öppna områden med mycket sol och exponerad sten i form av klippor, bergavsatser, stenbrott, berghällar. Lokaler med sydvända branter, där det blir varmt och finns skydd för plantan, visade sig vara optimala för äggläggning. Honor föredrog också att lägga ägg på större plantor. De flesta plantor som hyste larver uppvaktades av myror. Igenväxning och fragmentering bedöms vara troliga hot för arten överlevnad och reproduktion. Inga fynd gjordes i Svinesundområdet.

Bakgrund

Fetörtsblåvingen (Fig. 1) är en sällsynt fjäril som är klassad som starkt hotad i den svenska rödlistan (SLU artdatabanken 2020). Arten har minskat kraftigt sedan 1960-talet i Sverige, Norge och Finland. I Sverige finns den idag endast kvar på ett fåtal lokaler i fyra län: Västra Götalands län (nordost om Strömstad), Östergötlands län (Bråviken), Södermanlands län (Strängnäs kommun) samt i Stockholms län, där den nyligen upptäckts på en liten ö i Stockholms mellanskärgård.

Fjärilen var tidigare spridd längs västkusten men försvann från alla kända lokaler i slutet av 1990-talet. Arten rapporterades dock på nytt år 2009 i Krokstrand, en liten ort i Strömstad kommun (Elmquist, 2011).

I Krokstrand har fem inventeringar genomförts sedan 2012 för att bedöma statusen på fetörtsblåvinge (Niklas Franc, 2023, Segerlind 2019, Bengtsson & Larsson 2016, 2017 och Segerlind & Stenmark 2012). Undersökningarna visar betydande fluktuationer över tid, och även om arten har försvunnit från några av de habitatområden där den registrerades under de första åren, har den funnits kvar i området runt centrala Krokstrand.

Figur 1. Fetörtsblåvinge, vuxen fjäril.

Artfakta

Fetörtsblåvingen (*Scolitantides orion*) är en liten fjäril som tillhör familjen Juvelvingar. Den har ett vingspann på 27–32 mm och vingöversidorna är blåa (Fig. 1). Undersidan är ljusgrå med svarta fläckar och ett orange band i utkanten på bakvingarna. Båda könen har samma färgsättning men honan är lite mörkare på översidan. Flygperioden i Sverige vara i ca två veckor, från maj till ungefär mitten av juni. Fjärilen lägger sina ägg på kärleksört (*Hylotelephium telephium*; Fig 2). Äggen är vita, runda, lite tillplattade och har en inbuktning i mitten. Det är lätt att se på värdväxten. Larverna kläcks efter två till tre veckor och börjar äta på värdväxten. De är gröna och har en

röd rygglinje och diffusa röda sidolinjer. Färgkombinationen fungerar som bra kamouflage mot värdväxten. Larvutvecklingen pågår i ungefär en månad, sen sker förpuppningen. Puppen är mörkbrun och kläcks normalt efter vintern (Elmqvist. 2011).

Figur 2. Kärleksört, värdväxt till fetörtsblåvinge.

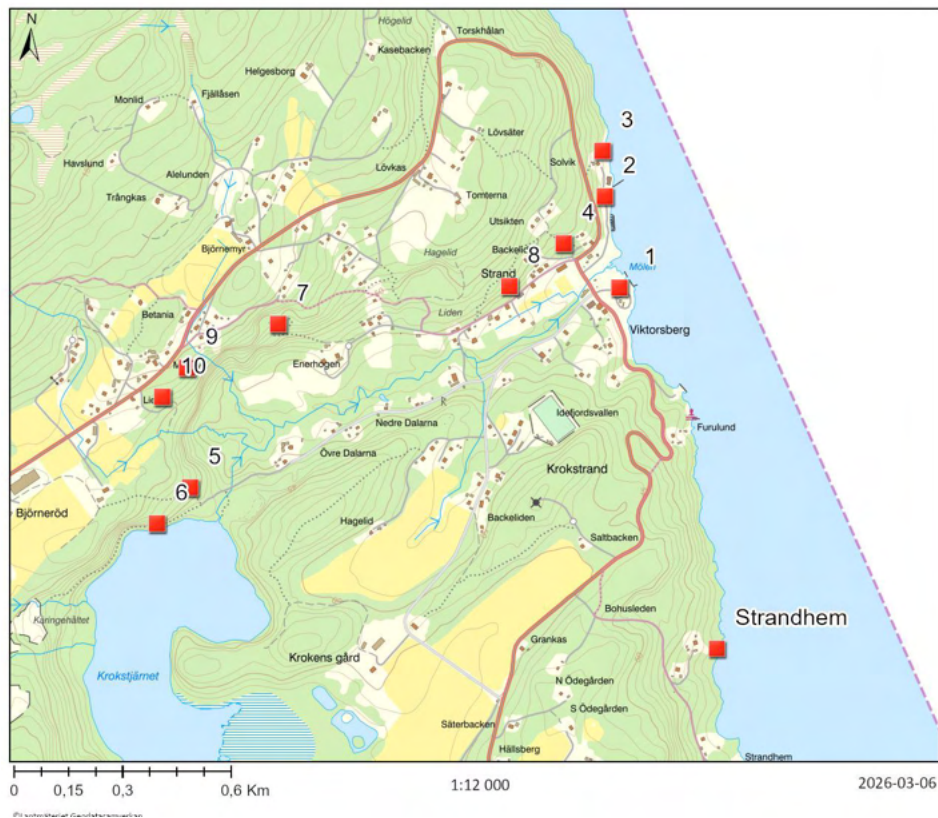
Syfte

Denna inventering gjordes för att undersöka statusen hos fetörtsblåvinge i lokalerna kring Krokstrand och i Svinesund. Områdena har inventerats fem gånger tidigare. Fetörtsblåvingen har ett åtgärdsprogram och inventeringen är en del av arbetet med det.

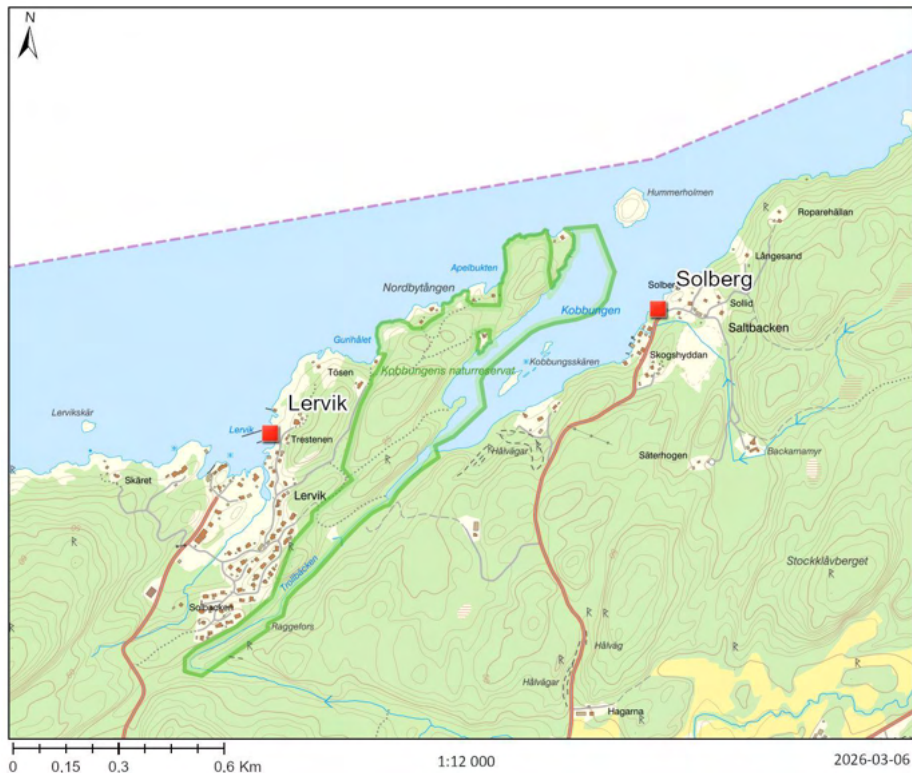
Metod

Lokaler

Tio lokaler i Krokstrandsområdet inventerades (Fig. 3), varav sex var tidigare kända lokaler där fynd av arten gjorts och fyra var nya lokaler som bedömdes ha goda förutsättningar för både värdväxten och fjärilen. Ytterligare en lokal i Krokstrand (Strandhem) och två lokaler i Svinesundsområdet (Lervik och Solberg; Fig. 4), som inventerats tidigare år, genomsöktes.

Figur 3. Karta över lokalerna i Krokstrandsområdet. Bakgrundskarta: © Lantmäteriet Geodatasamverkan.

Figur 4. Karta över lokalerna i Svinesundsområdet. Bakgrundskarta: © Lantmäteriet Geodatasamverkan.

Inventering

I varje lokal gjordes en inventering av nektarväxter med kvadratmeters rutor. Om en vuxen individ av fetörtsblåvinge anträffades, noterades detta. Nektarväxt-rikedom på varje lokal beräknades (skala 1-4). Fältarbetet utfördes 2025-05-26 till 2025-05-30.

I varje lokal granskades samtliga plantor av kärleksört, för att se om det fanns ägg på dem. Det noterades om plantan växte i fullt solljus, halvskugga eller i helt skuggig miljö. Mängden exponerad sten runt plantan samt plantans höjd, registrerades också. Inventeringen av ägg genomfördes 2025-06-09 till 2025-06-13. Vädret var mestadels soligt och lugnt med inslag av regn.

En mindre inventering av några utvalda plantor med ägg gjordes för att kontrollera mängden larver. Detta gjordes 2025-06-24 till 2025-06-27.

Inventeringen genomfördes av Johanna Strandhag, Maija Tupala och Nathan Gatt, Göteborgsuniversitet.

Resultat

Totalt undersöktes 8,386 plantor av kärleksört, över de tio lokalerna. På dessa registrerades totalt 787 ägg av fetörtsblåvinge. Äggförekomsten varierade avsevärt mellan lokalerna (Tabell 1). På åtta av tio lokaler noterades ägg. På lokal 1 (Strand) och lokal 5 (Skoltrappan) gjordes inga fynd av ägg.

Tabell 1. Summering av äggantal av fetörtsblåvinge över de tio lokalerna. För varje lokal rapporteras det totala antalet ägg och det totala antalet observerade värdväxter (kärleksört).

Datum	Lokal	Antal ägg	Antal kärleksört	Nektarväxt-rikedom
2025-06-10	1 Krokstrand hamnområde	0	2600	4
2025-06-09	2 Tullmagasinet	33	1973	3
2025-06-11	3 Solvik	35	84	3
2025-06-10	4 Magnusgårdens stenbrott	4	102	2
2025-06-10	5 Skoltrappan	0	546	2
2025-06-10	6 Krokstjärnet	57	239	2
2025-06-13	7 Hillern, stenbrott	42	184	1
2025-06-11	8 Västra Magnusgården	34	843	2
2025-06-12	9 Hällar Björneröd	343	764	3
2025-06-13	10 Björneröd stenbrott	239	1051	4

Inga fynd av arten gjordes i lokalen Strandhem i Krokstrand och inte heller i de två lokalerna i Svinesundsområdet, Lervik och Solberg.

Lokaler

Lokal 1: Krokstrand hamnområde

59.007372 11.442489

Hamnområde med öppen plan terräng med grusunderlag, spridda fläckar av kala bergarter och hög solexponering (Fig. 5). Vegetation dominerad av ogräs, inklusive en tät förekomst av den invasiva arten blomsterlupin. Det finns många olika blommande växter och ett stort antal kärleksört. Området gränsar till fjorden på ena sidan, en väg på den andra och en bäck i norr. Det är en hög nivå av mänsklig aktivitet. Inga ägg, larver eller vuxna fjärilar noterades i området.

Nektarväxter: gråfibbla, femfingerört, gulsporre, röllika, blodrot, hönsarv, gulvial, hallon, gårdsskräppa, äkta vallört, humlelusern, trift, gåsört, hundkex, rödklöver.

Förslag på åtgärder: Detta område bedöms inte uppfylla kriterierna för en optimal livsmiljö för fjärilen då inget skydd från predation eller mänsklig förstörelse av värdväxten finns. Åtgärder bör därför inte prioriteras i området.

Figur 5. Lokal 1: Strand

Lokal 2. Tullmagasinet

59.009613, 11.441550

Område med hamnverksamhet och mycket mänsklig aktivitet. Det finns båtdeklar och övrigt metallskrot utspritt. Lokalen är belägen intill fjorden. Västra gränsen består av en väggkant med en brant och en trädbevuxen

sluttning som vetter mot öster (Fig. 6). Nära fjorden övergår livsmiljön till mer öppen terräng med klippor och stenhällar. Lokalen består av både områden med skugga och sol. Vegetationen omfattar många blommande växter, särskilt koncentrerade till de öppna områdena nära fjorden. Både ägg och vuxna fjärilar registrerades.

Nektarväxter: vitklöver, gråfibbla, johannesört, blodrot, maskros, lingen, blåbär, kråkvicker.

Förslag på åtgärder: Ta ner träd som skuggar lokalen.

Figur 6. Vägkant i västra delen av lokal 2.

Lokal 3. Solvik

59.010889, 11.441357

Lokalen ligger nedanför en privatbostad och består av gräsdominerade områden blandat med stenhällar, branta klippor (Fig. 7) samt några få träd koncentrerade på västra sidan. Fjorden bildar den östra gränsen och lokalen består nästan helt av öppen stenig terräng. Platsen får nästan full solexponering hela dagen, med begränsad eftermiddagsskugga från de västra träden. Även om vegetationen huvudsakligen består av gräs, finns flera blommande växtarter närvarande. Kärleksört i området är hotad av den invasiva arten kaukasiskt fetblad, en art inom samma familj. Ägg, fjärilar och larver noterades vid inventeringen.

Nektarväxter: teveronika, grässtjärnblomma, gårdskräppa, hallon, karringtand, vanlig smörblomma, trift, berglim, videört, liljekonvalj, blåbär, femfingerört, gräslök.

Förslag på åtgärder: Området är relativt öppet, men det finns några enstaka träd och buskar som skulle kunna tas ner för att förbättra miljön för fetörtsblåvinge. Kaukasiskt fetblad bör bekämpas.

Figur 7. Bergbrant ner mot fjorden, lokal 3.

Lokal 4. Magnusgårdens stenbrott

59.008547, 11.439801

Ett gammalt stenbrott omgivet av skog. Platsen var tidigare mer öppen men har succesivt växt igen sedan 60 talet och har nu en stor andel träd. Restaureringsinsatser, inklusive trädröjning, har haft begränsad inverkan på öppenheten i området. Det relativt täta trädtäcket resulterar i övervägande skuggiga förhållanden. Även om lokalen ligger nära andra lokaler kan de omgivande träden hindra fjärilars rörelse mellan livsmiljöer. Terrängen består av klippformationer, högar av stenblock och ligger nära en väg och flera privata bostäder. Det finns mycket gräs och ormbunkar i den lägre delen av området (Fig. 8). Högre upp i de mer karga delarna är vegetationen gles, med få blommande växter, framför allt ljung, och begränsad närvaro av kärleksört. Trots detta registrerades ägg under undersökningen.

Nektarväxter: maskros, hallon, liljekonvalj, smultron, vitklöver, blåbär.

Förslag på åtgärder: Lokalen är mycket skuggig och en stor mängd träd bör tas ner för att öppna upp området. I nuläget finns en begränsad mängd kärleksört, utplantering av fler plantor är därför lämpligt för att erbjuda mer värdväxter för fjärilen att lägga ägg på.

Figur 8. Nedre delen av lokal 4, ingången till stenbrottet.

Lokal 5. Skoltrappan

59.001865, 11.421685

Lokalen består av exponerade berghällar och stenhögar omgivna av tät skog. Den är belägen på en något upphöjd position ovanför sjön Kroktjärnet (Fig. 9). Sluttningen vetter mot söder och platsen får en del skugga av de omgivande träden. Restaureringsinsatser, i form av trädröjning, har gjorts för att öka öppenheten och återställa historiska livsmiljöförhållanden. Den omgivande skogen förblir dock tät, vilket gör platsen relativt isolerad från andra. Vegetationen inkluderar rikligt med kärleksört och många blommande arter. Ljung, blåbär och lingon dominerar. Inga fynd av ägg eller larver gjordes.

Nektarväxter: ängskovall, blåbär, blodrot, odon, lingon, hallon, ärenpris.

Förslag på åtgärder: Ta ner träd mellan denna lokal och lokal 6 för att öka möjligheten för fjärilarna att flyga emellan. I framtiden kanske de kan utgöra en stor sammanhängande livsmiljö. Det finns ett behov av att ta bort rester från tidigare röjning som ligger kvar och täcker plantor av kärleksört och nektarkällor.

Figur 9. Lokal 5: Skoltrappan.

Lokal 6. Krokstjärnet

59.000895, 11.420181

Utformningen av lokalen är avlång och den ligger längs med sjön Krokstjärnet. Genom lokalen går en grusväg och vid sidan om den är det branta klippor, stenar och allmänt blockig miljö, på båda sidor. Restaureringsarbete, inklusive trädfällning och ringbarkning (Fig. 10), har utförts i den östra delen av området; dock finns mycket röjningsrester kvar och täcker områden där värdväxten växer. Topografin varierar mellan branta sluttningar, plana partier, svaga sluttningar och klippformationer. Platsen är delvis skuggad och sluttningarna vetter mot söder och sydost. Området har bra förutsättningar för fjärilen att lägga ägg på eftersom det är både mycket sol och bergväggar med avsatser skyddade från betesdjur och andra hot för värdväxten. Det finns inte jättemycket kärleksört och övriga nektarväxters mångfald är låg. Både ägg och larver noterades.

Nektarväxter: ängskovall, ärenpris, harsyra, bergglim, gråfibbla, röllika.

Förslag på åtgärder: Mängden kärleksört och nektarrika blommor är begränsade, därför bör plantor av kärleksört planteras ut och frön till blommande växter sås. Röjningsresterna bör tas bort eftersom de täcker områden med kärleksört och nektarväxter.

Figur 10. Röjt område med ringbarkade träd i östra delen av lokal 6.

Lokal 7. Hillern, stenbrott

59.006022, 11.425733

Stenbrott med höga bergväggar, klippavsatser, högar av stora stenblock samt rasbranter (Fig. 11). Lokalen har full solexponering förutom södra delen där en del lövträd finns samt längs kanterna som skuggas av omgivande skog. Platsen ligger högt upp och domineras av exponerade stenytor. Även om den inte är helt isolerad, är den relativt avlägsen från de andra lokalerna. De många klippavsatserna erbjuder optimala skyddade lägen för äggläggning. Problemet är den begränsade mängden kärleksört på dem. Vegetationen är gles, med få blommande växter. Ägg, larver och fjärilar registrerades under undersökningen.

Nektarväxter: smultron, ängsviol, samt fibblor.

Förslag på åtgärder: Mängden kärleksört skulle behöva ökas. Det finns dock inte många lämpliga ställen att plantera kärleksört på, då stenblocken och bergväggarna inte har många sprickor eller håligheter med jord. Att avverka träd i södra delen hade varit bra för att öppna upp de nu skuggigare delarna.

Figur 11. Bergvägg med klippavsatser, lokal 7.

Lokal 8. Västra Magnusgården

59.007364, 11.437309

Brant sydostvänd sluttning belägen längs en väg, med skog på motsatt sida. Platsen får full solexponering och består av kala berghällar med några träd och buskar. Längs med vägen, där berghällarna tar slut, finns en hög koncentration av blommande växter. Högre upp i branten finns mycket enbuskar, en del träd och markvegetationen domineras av ljung (Fig. 12). Det finns ett begränsat antal kärleksört på lokalen. Den invasiva arten blomsterlupin finns också här. Lokalen ligger ganska nära andra liknande livsmiljöer, men det finns vägar, byggnader och en del skog emellan. Restaureringsarbete har utförts för att öka öppenheten genom selektiv trädfällning; dock var den branta terrängen inte säker att arbeta i, därför röjdes bara den nedersta delen. Det finns en del röjningsrester kvar på ytan. Ägg noterades.

Nektarväxter: ängskovall, blodrot, hallon, tjär blomster, röllika, liljekonvalj, ärenpris, björnbär, stinknäva.

Förslag på åtgärder: Avverka träd i södra delen för att släppa in mer ljus. Ta ner enbuskar och mindre träd i hela lokalen, om möjligt (då det är väldigt brant). Slå vegetation i väggkanten för att öka mängden nektarkällor. Bekämpa blomsterlupin.

Figur 12. Övre delen av lokal 8.

Lokal 9. Hällar Björneröd

59.004734, 11.421967

Stor plan stenhäll, som sluttar svagt mot sydost. Platsen domineras av öppna ytor med exponerat berg men i den västra delen finns det en del träd som skuggar. Området var historiskt mer öppet men har växt igen under de senaste 50 åren. Förekomsten av kärleksört är hög, särskilt i den öppna östra delen där det är full solexponering (Fig. 13). Mängden nektarväxter är relativt liten, även om flera sällsynta arter registrerades. Vegetationen domineras av ljung. Ägg, larver och vuxna fjärilar observerades under undersökningen.

Nektarväxter: kattfot, bergglim, smultron, hallon, blåbär, stinknäva, skogsnarv, femfingerört, blodrot, gråfibbla.

Förslag på åtgärder: Avverka träd i västra delen mot lokal 10 för att skapa ett stort sammanhängande habitat. Så fler blommande växter för att öka nektartillgången.

Figur 13. Östra delen av lokal 9.

Lokal 10. Björneröd stenbrott

59.003988, 11.420540

Ett litet stenbrott med stor mängd stora stenblock i högar, branta bergväggar och grus (Fig. 14). Tidigare var området mer öppet men har växt igen en del sedan 60-talet. Terrängen är varierande och har både plana och sluttande delar. Lokalen har blandade ljusförhållanden, med områden med full solexponering samt skuggade partier på grund av tätt trädäck. Det finns rikligt med blommande växter och en hög täthet av kärleksört. Ägg och larver registrerades under undersökningen.

Nektarväxter: ärenpris, sommargyllen, prästkrage, käringtand, rödklöver, gråfibbla, liljekonvalj, liten blåklocka, femfingerört, hallon, blodrot, teveronika, smultron, vitmåra, äkta förgätmigej, stinknäva.

Förslag på åtgärder: Avverka träd i mitten av lokalen samt i kanterna för att öppna upp och möjliggöra för solen att komma in.

Figur 14. Gammalt stenbrott i lokal 10.

Övriga lokaler

Lokal Strandhem

58.99865, 11.44814

Området består av mindre stenblock, klippor och stenhällar och sluttar ner mot Idefjorden. Lokalen ligger strax söder om Krokstrand intill några semesterboenden. Området är relativt öppet men det finns flera stora träd som skuggar stenhällarna (Fig. 15). Det finns ganska mycket kärleksört och en viss nektarväxtrikedom. Högt gräs, ogräs och sly förekommer och minskar mängden exponerad sten och konkurrerar med förekomsten av kärlväxter. Inga fynd av arten gjordes.

Figur 15. Lokal Strandhem.

Lokal Solberg

59.08397, 11.22586

Denna lokal består av branta solbelysta berghällar och klippbranter (Fig. 16). Det finns den del kärleksört i området samt en variation av nektarkällor. Trots att lokalen verkar lämplig, gjordes inga fynd av arten.

Figur 16. Lokal Solberg.

Lokal Lervik

59.08023, 11.20710

Lätt sluttande berghällar i öppen solexponerad miljö (Fig. 17). Stora förekomster av kärleksört och nektarväxter. Lokalen har hög andel blottad berggrund och endast små ytor med skugga. Den bedöms ha mycket goda förutsättningar att hysa fetörtsblåvinge. Inga fynd av arten gjordes dock. Ett eventuellt problem kan vara att det är mycket mänsklig-aktivitet i området eller att lokalen är isolerad från övriga.

Figur 17. Lokal Lervik.

Slutsatser från examensarbete

Denna inventering har gjorts som en del av ett mastersarbete. Nedan presenteras en sammanfattning av resultaten och slutsatserna från den.

Resultatet visade att honor föredrar att lägga ägg (Fig. 18) på högre värdväxter. Både sannolikheten att hitta ägg och antalet ägg per planta var större på högre plantor av kärleksört.

I studien noterades inga ägg på plantor som växte i skugga. Flest ägg hittades på kärleksört i fullt solljus men fynd gjordes också på plantor i halvskugga. Både, sannolikheten att hitta ägg och äggantalet var större på plantor med full solexponering jämfört med de som växte i halvskuggig miljö.

I områden med hög andel exponerad berggrund föredrog honorna att lägga ägg. Sannolikheten att hitta ägg var större på kärleksört som växte på berghällar eller klippor med hög procent blottad sten runt sig. Dessa plantor tenderade också att hysa fler ägg.

Fynd av larver (Fig. 19) gjordes i liknande öppna och steniga habitat. Larvantalet var starkt kopplat till förekomst av myror. Myror påträffades på 77 % av de växter som hyste larver, och antalet larver var högre på växter med myraktivitet.

Sammantaget visar resultaten att varma förhållanden, med mycket sol och blottad berggrund, samt värdväxtens storlek är viktigt för reproduktiv framgång och tidig överlevnad hos fetörtsblåvingen. Detta understryker vikten av att prioritera skötselåtgärder som förbättrar gynnsamma miljöer, exempelvis trädröjning, för att skapa varma och öppna miljöer.

Figur 18. Ägg av fetörtsblåvinge på kärleksört.

Figur 19. Larv av fetörtsblåvinge under blad av kärleksört.

Diskussion

Inventeringen 2025 resulterade i ett rekordhøgt antal fynd av fetörttblåvinge ägg i Krokstrandsområdet.

Habitat-krav

Flest fynd av arten gjordes i de mer öppna lokalerna som ligger nära varandra, där fjärilen har enklare att röra sig emellan. Arten kan röra sig genom landskapet, upp till 1,5 km (Komonen, 2008), och förekommer på flera ställen i Krokstrand. De mer isolerade lokalerna längre bort saknar fynd av arten. En begränsande faktor för artens rörlighet är igenväxning. De lokaler som var omringade av tät skog hade färre fynd av ägg.

Överlag finns det stor förekomst av kärleksört på de flesta lokalerna. Mängden kärleksört är inte en faktor som förklarar varför det i vissa lokaler inte gjordes några fynd av arten. Däremot skulle somliga lokaler, där ägg noterades, gynnas av fler plantor. Det skulle möjliggöra för honor att kunna sprida ut äggen mer över ett större antal värdväxter.

Optimal värdväxt

Honor föredrog att lägga ägg på fullt solexponerade värdväxter i områden med stor andel blottad berggrund. Varmare förhållanden skapade av direkt solljus och exponerade sten ytor verkar vara viktiga för artens överlevnad. Det kan också vara så att plantorna som växer på solbelysta berghällar eller klippor har bättre egenskaper som värdväxt.

Större plantor valdes oftare av honor för äggläggning. Förmodligen är de mer synliga och erbjuder mer yta att lägga ägg på. Det ger sannolikt också bättre förutsättningar för ägg och larver att överleva, då de kan erbjuda mer föda och skydd.

Myror

Larver av fetörttblåvinge uppvaktas ofta av myror, eftersom de producerar ett sött sekret som lockar dem (Fig. 20). Myrorna skyddar larverna från parasiter och predatorer, och i gengäld får de larvsekretet som belöning (Elmqvist, 2011). Eftersom nästan alla plantor med förekomst av larver också hade närvaro av myror, verkar skyddet de ger vara en stor fördel för larvernas överlevnad.

Figur 20. Myra av släket jordmyror som konsumerar larvens söta sekret.

Hot

Utifrån resultaten av denna inventering kan flera sannolika hot mot artens överlevnad identifieras.

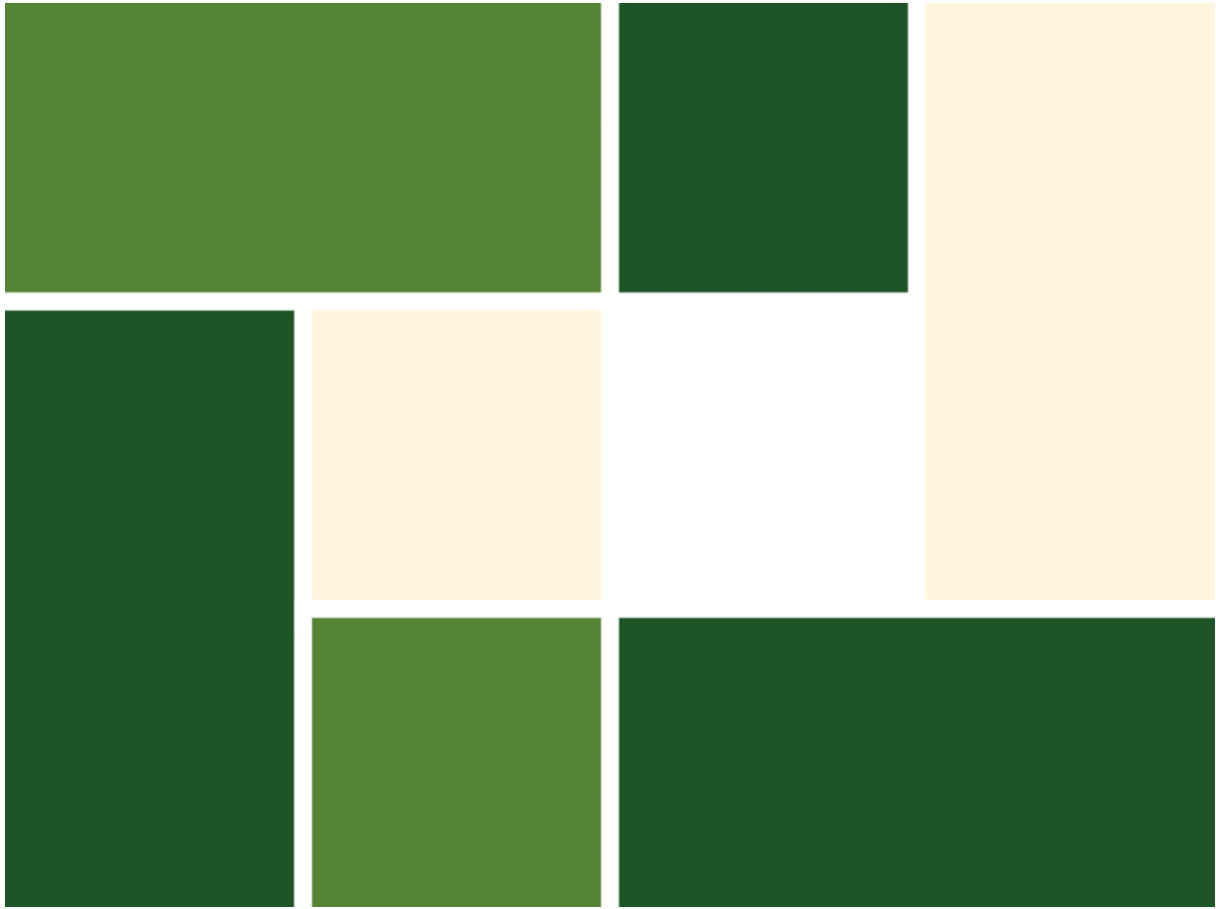
Igenväxning verkar vara det största problemet. När tidigare öppna klippbranter och hållmarker växer igen utgör de inte längre lämpliga livsmiljöer för fetörtsblåvinge. Träd och buskar skuggar marken och temperaturen sjunker. Kärleksört trivs då sämre och riskerar dessutom att konkurreras ut av andra växter. Utan värdväxten kan inte fjärilen lägga ägg i området.

Igenväxningen leder också till en ökad fragmentering av livsmiljöerna, vilket minskar möjligheterna för fjärilarna att förflytta sig mellan olika lokaler.

Ett annat problem i Krokstrand är att flera lokaler ligger i områden med mycket mänsklig aktivitet. Detta kan leda till slitage på vegetationen genom trampning, vilket kan påverka både kärleksört och andra viktiga nektarkällor i livsmiljön.

Referenser

- Bengtsson, O. & Larsson, F. 2016. Fetörtsblåvinge i Västra Götalands län 2015. Rapport 2016:16, Länsstyrelsen Västra Götalands län.
- Bengtsson, O. & Larsson, F. 2017. Uppföljning av fetörtsblåvinge i Västra Götalands län 2016. Rapport 2017:09, Länsstyrelsen Västra Götalands län.
- Elmqvist, H. 2011. Åtgärdsprogram för fetörtsblåvinge 2011–2015. Rapport 6424. 2011, Naturvårdsverket.
- Komonen, A., Tikkamäki, T., Mattila, N., & Kotiaho, J. S. (2008). Patch size and connectivity influence the population turnover of the threatened chequered blue butterfly, *Scolitantides orion* (Lepidoptera: Lycaenidae). *European Journal of Entomology*, 105(1), 131–136.
<https://doi.org/10.14411/eje.2008.018>
- Niklas F, 2023. Fetörtsblåvinge i Västra Götalands län. Inventering 2022. Rapport: 2023:01, Länsstyrelsen Västra Götaland.
- Segerlind, D. & Stenmark, M. 2012: Inventering av fetörtsblåvinge i Västra Götalands län 2012. Rapport 2012:93, Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- Segerlind, D. 2019. Uppföljning av fetörtsblåvinge i Västra Götalands län 2018. Inventering och uppföljning i Strömstads kommun. Rapport 2019:01, Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- SLU. 2020. Rödlistade arter i Sverige. SLU, Artdatabanken.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

www.lansstyrelsen.se